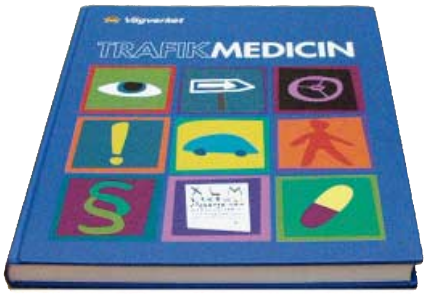

Efterlängtad men otillräckligt redigerad bok om trafikmedicin

Vägverkets trafikmedicinska råd. **Trafikmedicin.** 205 sidor. Borlänge: Vägverket, 2001. ISBN 91-88250-46-6.

Recensent: Jan Halldin, med dr och överläkare, socialmedicin, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

Skall jag recensera en bok om modern konst var min första tanke då jag såg det vackra flerfärgsomslaget till boken »Trafikmedicin«. Även om innehållet sedan visade sig vara av ett helt annat slag känns det rätt att göra en sådan här bok så lockande till läsning som möjligt. Titeln antyder att boken också skulle handla om, luft- och sjöburen och spårbunden trafik. Så är emellertid inte fallet varför titeln egentligen borde vara »Vägtrafikmedicin«.

Författad av olika specialistläkare

Arbetet med boken har bedrivits av en arbetsgrupp inom Vägverkets trafikmedicinska råd, vars chefläkare Lars Englund har skrivit förordet och även författat flera kapitel. Merparten av bokens 26 författare är läkare med olika medicinska specialiteter medan några är jurister eller handläggare vid Vägverket.

Boken är uppdelad i fem delar. Del ett handlar allmänt om körkortsinnehav med kapitel om övergripande bestämmelser, körkortsmedicinsk handläggning och om läkarens medverkan i den medicinska körkortsbedömningen. I del två finns 14 kapitel om olika medicinska förhållanden av betydelse för körkortsinnehav. I slutet av varje kapitel finns fallbeskrivningar rörande det aktuella sjukdomsområdet. Kapitlen rörande enskilda medicinska sjukdomstillstånd är författade av olika medicinska specialister inom respektive ämnesområde.

I slutet av boken finns en kortare del om trafikskador som folkhälsoproblem. Jag tycker att denna i stället borde ha lagts in i början av boken. Därigenom skulle man som läkare ha fått en naturlig bakgrund till varför den trafikmedicinska bedömningen är så viktig.

Alltför omfattande

En bok med så många författare från olika professioner och med olika yrkeserfarenhet kräver att det finns en redaktör som styr bokens innehåll och utformning, så att både de enskilda kapitlen och juridiken och läkaretiken är i »harmoni« med varandra. Avsaknad av en sammanhållande redaktörskraft kan vara en anledning till att boken blivit alltför omfattande (bl a rörande en del medicinska sjukdomstillstånd) och ibland något osammanhängande och motsägelsefull i sina budskap. För att försöka råda bot på detta finns i början ett kort stycke med läsanvisningar och dessutom allra sist i boken ett föredömligt sakordregister.

Svårigheterna för läkaren i handläggningen av trafikmedicinska frågor har främst med patient-/läkarrelationen att göra. Särskilt bör nämnas det som varje kliniskt verksam läkare kommer i kontakt med, nämligen den anmälningsskyldighet till länsstyrelsen som en läkare enligt körkortslagen har om han/hon vid en undersökning av en körkortsinnehavare finner att denne av medicinska skäl är uppenbart olämplig att inneha körkort. Det finns dock en brasklapp. Om det finns anledning att anta att körkortsinnehavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att köra körkortspliktigt fordon behöver anmälan inte göras. I vilka situationer och för vilka sjukdomstillstånd detta kan användas är inte så lätt att avgöra.

Omöjlig dubbelroll för läkaren

Körkortet är för många människor en handling som har med integritet och självuppfattning att göra och inte endast ett kompetensbevis. Det kan därför ibland upplevas som en närmast omöjlig dubbelroll att som läkare både stå som anmälare till länsstyrelsen och samtidigt vara patientbehandlande doktor. Även om anmälningsskyldigheten tas upp redan i det första kapitlet borde denna fråga också ha berörts i bl a avsnitten om alkohol och narkotika och tillhörande fallbeskrivningar. Kanske är frågan så pass komplex att detta i sig utgör ett skäl till inrättandet av fler trafikmedicinska centra i vårt land av den typ som idag finns inom Karolinska institutet/Huddinge Universitetssjukhus. Enskilda läkare skulle då i svåra trafikmedicinska bedömningar av det här slaget kunna vända sig till ett trafikmedicinskt center, som både skulle kunna göra bedömning och eventuell anmälan till Länsstyrelsen i enskilda fall.

Sammanfattningsvis fyller boken Trafikmedicin« en kunskaps- och utbildningslucka som under lång tid funnits i detta svåra och komplicerade ämne. Utgivaren Vägverket är därför att gratulera. Boken är i nuskicket något osammanhållen och alltför omfattande. Detta går förhoppningsvis att rätta till i nästa upplaga bl a med hjälp av en stramare redigering, så att boken i praktiken kan bli en användbar vägtrafikmedicinsk handbok för kliniskt verksamma läkare. •

Vinnare i boklotteriet

Följande prenumeranter har vunnit Georg Kleins bok »Så jag kan svara döden när den kommer«, från Albert Bonniers Förlag, som lottades ut i nr 13/02:

Birgitta Olsson, Visby
Kent Jansson, Karlshamn
Ib Fogh, Soeborg, Danmark

Vi gratulerar vinnarna och tackar alla er som deltagit i vårt boklotteri genom att sända in vykort.
Ni som inte vann den här gången, ge inte upp! Det kommer fler chanser med nya spännande böcker.